

Βίκτωρ Ν. Ρουδομέτωφ
Το Μακεδονικό Ζήτημα
Μια κοινωνιολογική προσέγγιση
Πρόλογος: Β. Κ. Γούναρης
Εκδόσεις: Επίκεντρο
Σελ.: 186

Το Μακεδονικό παραμένει ανοιχτό στο μέλλον

Η ιστορία των Βαλκανίων θα μπορούσε να θεωρηθεί ως η πιο συμβατή στη θεωρία του χάους. Σίγουρα πρόκειται για μια περιοχή που παράγει εντάσεις και θέτει αζεπέραστα προβλήματα, από τα οποία, αντί για απαντήσεις, δημιουργούνται νέα προβλήματα.

Η ιστορία της χώρας μας κατά ένα μεγάλο της μέρος συνδέθηκε με αυτή των Βαλκανίων, καθώς υπήρξε βασικός παράγων του Ανατολικού Προβλήματος που, μετά τους Ναπολεόντειους Πολέμους, κυριάρχησε στην Ευρώπη.

Η Γερά Συμμαχία (Ρωσία, Αυστροουγγαρία, Πρωσία) δεν επιθυμούσε την αποσύνθεση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και, στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, δεν συνέδραμε καμιά εθνική επανάσταση που θα έβαζε σε κίνδυνο το υπάρχον status quo. Αυτή η ευρωπαϊκή πολιτική συνθήκη αλλάζει με τη Συνθήκη των Παρισίων, το 1856, μετά τον Κριμαϊκό Πόλεμο, και ακολούθησε η Συνθήκη του Βερολίνου (1878), με την οποία αναγνωρίστηκε η ανεξαρτησία της Ρουμανίας, της Σερβίας και του Μαυροβουνίου και σηματοδοτήσε την είσοδο των Γερμανών στη Μέση Ανατολή.

Για το Ανατολικό Ζήτημα έχουμε και την τοποθέτηση των Μαρξ - Ένγκελς που, ενώ θεωρούσαν αναπόφευκτη και επικείμενη τη διάλυση της ευρωπαϊκής Τουρκίας, υποστήριζαν το αντιδραστικό status quo για να αναχαιτιστεί η κάθοδος της τσαρικής Ρωσίας στην Κωνσταντινούπολη. Εν συντομία, το Ανατολικό Ζήτημα, που η προβολή του φτάνει ως τις μέρες μας, διαμορφώθηκε στη σημερινή του κατάσταση μετά τους

Επιμύλια σελίδας: **Ξενοφών Α. Μπρουτζάκης**

Βαλκανικούς Πολέμους με τις Συνθήκες του Λονδίνου και του Βουκουρεστίου και τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, κυρίως με τη Συμφωνία Σάις - Πικό. Όπως βλέπουμε και στις μέρες μας, τα θέματα της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής μένουν ανοιχτά σε ερμηνείες, εντάσεις και διεκδικήσεις.

Το Μακεδονικό, που εξακολουθεί να δημιουργεί εντάσεις και προβληματισμούς, υπήρξε κυρίως ένα ζήτημα που σχετιζόταν με την έξοδο, διά μέσου της Μακεδονίας, προς το Αιγαίο διαφόρων εθνοτήτων: της Ρωσίας και της Βουλγαρίας, της Αυστρίας και της Σερβίας και κατόπιν της Σοβιετικής Ένωσης και της Γιουγκοσλαβίας - κυρίως μετά τη διάλυσή της.

Οι προσπάθειες πρόσβασης στο Αιγαίο σε κάθε εποχή είχαν διαφορετικά χαρακτηριστικά, με κυρίαρχο πάντα ζήτημα αυτό των εθνικών ταυτοτήτων του μακεδονικού χώρου. Τα τελευταία χρόνια η κοινή γνώμη ταλαιπωρήθηκε πολύ, κυρίως από τον ιστορικό λαϊκισμό που επέβαλλαν οι κομματικές αντιπαράθεσεις. Ταυτόχρονα, παρατηρήθηκε μια αυξημένη ιστορική ευαισθητοποίηση σχετικά με το Μακεδονικό που έψαχνε το δικό της κοινό, σαφώς μικρότερο από αυτό των κραυγαλέων τοποθετήσεων αλλά σαφώς ισχυρότερο στα ποιοτικά χαρακτηριστικά του.

Το θέμα είναι ότι ο αναγνώστης που ήθελε να ενημερωθεί - εκτός του χυλού της πολιτικής εκμετάλλευσης ενός

εθνικού ζητήματος -, είχε απρόσκοπτη πρόσβαση στη σχετική βιβλιογραφία.

Στο πλαίσιο των εξελίξεων στην περιοχή - με αποκορύφωμα τη Συμφωνία των Πρεσπών - οι οποίες επανέφεραν το Μακεδονικό στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας, κυκλοφόρησε το βιβλίο του Βίκτωρα Ν. Ρουδομέτωφ «Το Μακεδονικό Ζήτημα, Μια κοινωνιολογική προσέγγιση» από τις εκδόσεις **Επίκεντρο**. Το βιβλίο αυτό αποσκοπεί σε μια κοινωνιολογική ανάλυση του Μακεδονικού Ζητήματος. Προτάσσεται μια γενική εισαγωγή αναφορικά με τα ζητήματα συλλογικής μνήμης, εθνικής συγκρότησης και εθνοτικής αντιπαράθεσης, όπως αυτά εμφανίζονται στα Βαλκάνια από τα μέσα του 19ου αιώνα. Παρουσιάζεται επίσης και μια επισκόπηση του «νομοτατολογικού» ζητήματος της δεκαετίας του '90, όπως αυτό βιώθηκε στην Ελλάδα και τη Βουλγαρία.

Το Μακεδονικό Ζήτημα προσεγγίζεται ως ένα θέμα που οφείλει την ύπαρξή του στην παραγωγή και διατήρηση διαφορετικών, αλληλοσυναρπόμενων και αλληλοσυγκρούμενων εθνικών αφηγημάτων από τα εμπλεκόμενα μέρη (Ελλάδα, Βουλγαρία, κ.λπ.), που οδηγούν σε αδυναμία εύρεσης αμοιβαία αποδεκτών συμβιβασμών.

Ο συγγραφέας αποδομεί αυτές τις αφηγήσεις με ιδιαίτερη έμφαση στις σύγχρονες εκφάνσεις τους, όπως διαμορφώθηκαν μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Εν τέλει, σε αντιπαράθεση προς αυτές, αναπτύσσει μια δική του τρίτη (και εκτός πλαισίου αντιπαλότητας) ερμηνεία.